ఆశ

రాధిక దిగులుగా కూర్చుంది.

"ఏమ్మా, రాధిక! అలా దిగులుగా కూర్చున్నావేమ్మా?" అన్నాను, దిన పత్రికను చదువుతూ.

"అది ఫెయిలయింది, బాబాయ్!" అన్నాడు రాజు టక్కున, అప్పుడే వెలుపలకు వస్తూ.

ఓ...అదా సంగతి అనుకుంటూ రాధిక పక్కన కూర్చున్నాను. ఆమె ఏదో ఆలోచనలో ఉన్నట్లుగా ఉండిపోయింది. కనీసం నా వైపు చూడనైనా లేదు. "పిచ్చిపిల్ల!" అంటూ తల నిమిరి, "పోతే పోయింది లేమ్మా! ఈ సారి బాగా రాద్దువు కాని. పోయినందుకు బాధ పడొద్దు. ఏది? నవ్వు...ఊఁ! నవ్వు... నవ్వాలి! ఏది... నవ్వు మరి" అన్నాను బుజ్జగిస్తున్నట్లుగా. నవ్వించటానికి ప్రయత్నిస్తున్నాను.

"బాబాయ్! నా న్నొస్తే చివాట్లు పెట్టరూ. అందుకే దా నేడువు" అన్నాడు వాడు.

"పోన్లేరా! ఈ సారి కాకపోతే మరోసారి రాస్తుంది. మధ్య నీ కెందు కీ గోల?" అని మందలించాను.

"ఏమొయ్యోయ్! మళ్ళా రాయించుదామంటున్నావు. ఇప్పటి కిది ఎన్నోది? "అంది వచ్చిన వదిన.

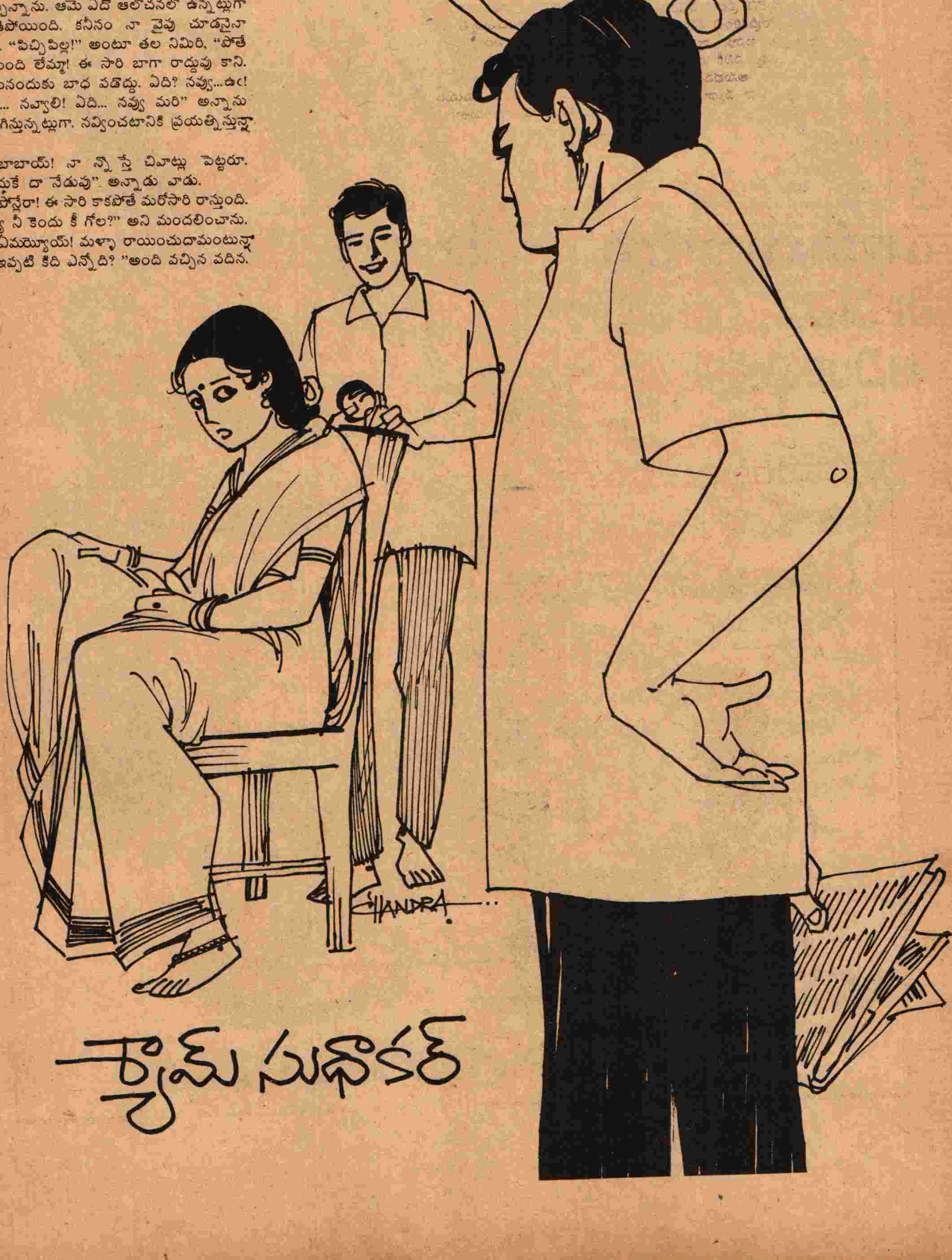

శ్యామ్ సుధాకర్

"ఇదెన్ని సార్లయితేనేం, వదినా! ఈ సారి ఫస్ట్ క్లాసులో వస్తుంది. మీ లాగ ఎండాకాలం చదువొద్దులెం డొదినా! ఇది మాత్రం గారంటీ" అన్నాను వదినతో.

అప్పటివరకు దిగులుగా ఉన్న రాధిక గలగల మని నవ్వింది.

"ఏమిటే వెకిలి నవ్వు? ఎన్నాళ్ళో లేదులే ఆ వెకిలి నవ్వులకు ముహూర్తాలు!" అంది వదిన.

ఆ మాట అనడంతోటే మరలా మొదటికే వచ్చింది రాధిక. నాకు బాధ అనిపించింది. పెళ్ళికి, చదువుకి సంబంధ మేమిటో నాకు బోధ పడలేదు. ఆ విషయమే వదిన నడిగాను.

"ఏమిటా? ఇంట్లో నయితే తినటం, పడుకో వటం. అదే ఒక [illegible]య్య చేతిలో పెడితే అప్పుడు తెలుస్తుంది అమ్మ[illegible]కి ప్రపంచమంటే ఏమిటో?" అంది ఒప్పజెప్పు[illegible]గా.

పెళ్ళి చేయా[illegible]ంత వయస్సు రాలేదు రాధి కకు. బావిలో కప్ప[illegible] జీవనం సాగించి, భవిష్యత్తు పై ఆశ పెట్టుకోని వయస్సు గలది. అలాంటిది పెళ్ళి చేస్తే మాత్రం ప్రపంచాన్ని అర్థం చేసు కుంటుందా?

ప్రతి తల్లీ, తండ్రీ ఇలాగే కాంక్షిస్తుంటారా? శ్రద్ధగా చదువుకుంటుంటే పెళ్ళి విషయాలు ఎత్త రు. ఏ చదువూ లేని అమ్మాయి—అందులో మధ్య తరగతి కుటుంబంలోని యువతి అయితే, స్వర్గా నికి నిచ్చెనలు వేసినట్లే?

ఇలాంటి ప్రశ్నలకు సమాధానాలు తల్లిదండ్రు లే చెప్పాలి. అప్పుడుకాని, పిల్లల మనస్తత్వాలను అర్థం చేసుకోరు? తప్పక అర్థం చేసుకుంటారు. కాని, తెలుసుకునే వారు ఇలలో, కలలోకూడా దొరకొద్దు. పైగా వారిని హింసించి నవ్వుల పాలు చేస్తారు. ఆ నవ్వులపాలులో తమరికీ వాటా ఉంటుందని ఏ ఒక్కరూ గుర్తించరు.

ఇలా ఆలోచిస్తున్న నేను ఏడుపు వినబడ డంతో వాటికి స్వస్తి చెప్పి, అటు వైపు చూశాను. రాధిక ఏడుస్తూంది. "ఎందుకమ్మా ఏడుస్తున్నా వు?" అని అడిగి, కన్నీళ్ళు తుడిచాను.

"ఏమీ లేదు, బాబాయ్, ఏమీలేదు" అను కుంటూ లేచి వెళ్ళిపోయింది రాధిక లోనికి.

"పిచ్చిపిల్లా! " అనుకుంటూ దిన పత్రికను తిరగేశాను.

"ఈ సారి తక్కువ మంది పాసయ్యారు, బాబ య్!" అన్నాడు రాజు.

"అలాగా!" అన్నాను.

"మా దెలా వస్తుందో?" అని వాపోయాడు వాడు.

రాజు ఇంటర్ చదువుతున్నాడు. ఇంకా వాడి పరీక్ష ఫలితాలు తెలియనే లేదు. అందుకే వా డలా అన్నాడు.

"బాగానే రాశా నన్నావు గదరా!"

"ఆ! బాగానే రాశాను. కాని, టెన్తే ఇలాగుంటే మా వెలా ఉంటాయో మరి" అన్నాడు బంతితో ఆడుకుంటూ.

"ఒరేయ్! ఏ వెలా ఉన్నా, నువ్వు సరిగా రా స్తే తప్పకుండా పా సౌతావు కదరా!" అన్నాను.

"ఒక లెక్చరర్‌గా రన్నారులే..."

"ఏమని?"

"తప్పకుండా పా సౌతావోయ్ అని."

"అంత ఖచ్చితంగా ఎలా చెప్పారు?" అన్నా ను.

"నా ఆన్సర్ బుక్ చూశారట."

"అలాగా!"

"ఔను, బాబాయ్! ఆ సారుతో కొన్త మావాడ్ని చూస్తుండమని చెప్పారులే నా ముందే." నా వైపు చూడకుండానే బంతి ఆటలో నిమగ్నమై అన్నా డు రాజు.

"అతను నాన్నకి తెలిసిన వారా?"

"ఔను."

"పేరు?"

చెప్పాడు.

"ఒరేయ్! ఎవ రెన్ని చెప్పినా, కాపీలు కొట్టినా, అది ఎప్పుడో ఒకప్పుడు దెబ్బ కొడుతుంది. నీతిగా, నిజాయితీగా, ఆదర్శంగా రాసి పది మందిలో నూ 'భేష్' అనిపించుకుంటే అప్పుడు వాటికి విలువ, గౌరవమూ ఉంటాయి" అన్నాను.

"అవన్నీ ఇప్పు డెవరి క్కావాలి? పాసై అయి తే చాలు...వాడే నీతిమంతుడు, బుద్ధిమంతుడు నూ..."

"...అని ఎవరు నేర్పించారు?" అని మధ్యలోనే అడ్డుకున్నాను.

"ఇవన్నీ ఒకడు నేర్పి స్తే వస్తాయా, బాబాయ్!" అని నవ్వాడు వాడు.

"మరి?"

RADEUS/BB/L/2-85

మరువలేని ఆ మధుర మొదటి పయనం

పట్టాలపై పరుగులు తీస్తున్న రైలులో పట్టలేని ఆ ఆనందం, కుతూహలం. మొదటిమారుగా నాన్న కొనిపెట్టిన లిమ్కా తాజాదనం. ప్రయాణ సమయంలో సూక్ష్మక్రిములులేని లిమ్కా సురక్షిత పానీయం అని నాన్న చెప్పిన ఆ మాటలోని సత్యం.

ప్రయాణంలో ప్రతిమారూ లిమ్కా త్రాగినపుడు వస్తుంది కదూ జ్ఞాపకం?

లిమ్కా నిమ్మ రుచి సదా ఆనందపు అనుభూతి!

లిమ్కా

నిమ్మకాయ నీరులా మజా నిచ్చగల పానీయం

చల్లచల్లగా ఇవ్వండి

ARTIFICIALLY FLAVOURED. CONTAINS NO FRUIT JUICE OR FRUIT PULP.

"పిచ్చి బాబాయ్! ఈ చదువులు, ఉద్యోగాలు, ఇంకా ఏవేవో ఉన్నాయి చూశావూ...అవన్నీ ఇదుగో వీటితో పని!" అని 'వైనలుతో పని' అన్నట్లుగా సెగ చేసి చూపించాడు చేతితో.

నిజమే. జరగాల్సిన సిలబస్ పూర్తికాకపోవడం, దానికి తోడు పరీక్షలు రావడం, చదవని పాఠాలలోని ప్రశ్నలు రావడంతో వాటికి నకళ్ళు కొట్టడం, అలా పరీక్షలన్నీ అయిందనిపించుకొని సంతోషంతో వేసవి సెలవులు విహరించటం, తరవాత మార్కులు వస్తాయో—రావో నని వ్యర్థంగా ఖర్చు చేయటం, తీరగా కంప్యూటర్ ఫాల్ట్ కావడం, చివరికి ఫలితం శూన్యం కావడం...నేటి విద్యా విధానంలో సాగే విద్యార్థినీ విద్యార్థుల పోరాటం. అదే వాళ్ళ జీవితాల పోరాటం.

ఆపై తల్లిదండ్రుల చిటపటలు, బంధువులు, తోటివారు, ఇరుగు-పొరుగువారు "వింతగా చూస్తూ, అవమానాలపాలుచేస్తూ మొద్దుగానో శుంఠగానో ముద్రిస్తారు. ఆ బాధను తట్టుకోలేక ఏ నుయ్యో, గొయ్యో చూసుకుంటారు.

అప్పుడు రోదనలు, పోలీసుల రాకపోకలు, తరవాత కోర్టులు అలా అలా సాగిపోతూ చివరకు ఆ కుటుంబం అందరికీ వికర్షిస్తుంది. ఫలితం- దుఃఖం, కోపం, ఈర్ష్యాద్వేషాలు, అసహ్యం పుడాయి.

చూశారా! ఒక్క చిన్న పొరపాటు వల్ల ఎంత నష్టమో అనుకున్నాను.

నవ్వుకొని, "నువ్వూ అలాగే చేస్తావా?" అన్నాను.

"ఏఁ... నేను ఆకాశం నుంచి ఊడి పడ్డానా? నలుగురూ ఎలా నడిస్తే నేనూ అలాగే నడుస్తాను" అన్నాడు ఆడుతూనే.

"ఒకర్ని గురించి ఆలోచించకు. నీకు నీవే ఆలోచించు—ఇది మంచిదా?" అని అన్నాను వాడికి నచ్చ చెప్పే ధోరణిలో.

"నే నొకడ్ని సన్మార్గంలో నడిచినా, ముందుకు నన్ను రానీయరు సరికదా! ఒక వింత జంతువును చూసినట్లుగా చూడగలదుకూడా ఈ సమాజం" అన్నాడు.

"ఒరేయ్! అలా అనుకుంటే మన జాతీయ నాయకులు మన దేశ స్వాతంత్ర్యం కోసం ఎంత కష్టపడ్డారు? ఎన్ని అవమానాల పాలయినారు? ఆఖరికి వారి ప్రాణాల్నికూడా బలి చేశారు. మరి,వీళ్ళంతా నీలా భావించారా?" అన్నాను.

"అవన్నీ పాత రోజుల్లో, బాబాయ్!" అన్నాడు తేలిగ్గా.

"అప్పుడూ అలాగే ఉంది. ఇప్పుడూ అలాగే ఉంది" అన్నాను.

"ఏది ఎలాగున్నా, ఏ కాలాని కా గొడుగు పట్టాలిగా, బాబాయ్!"

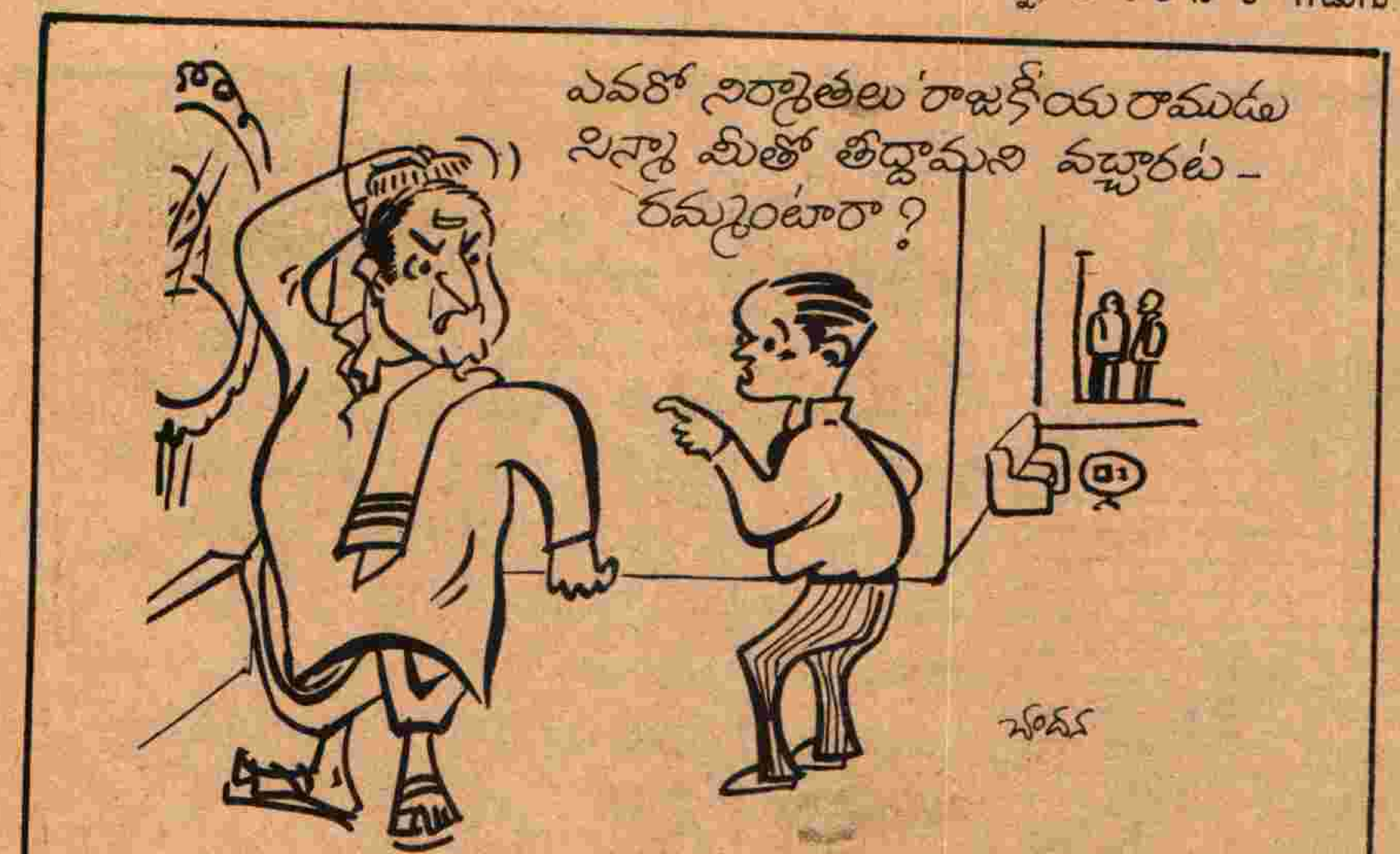

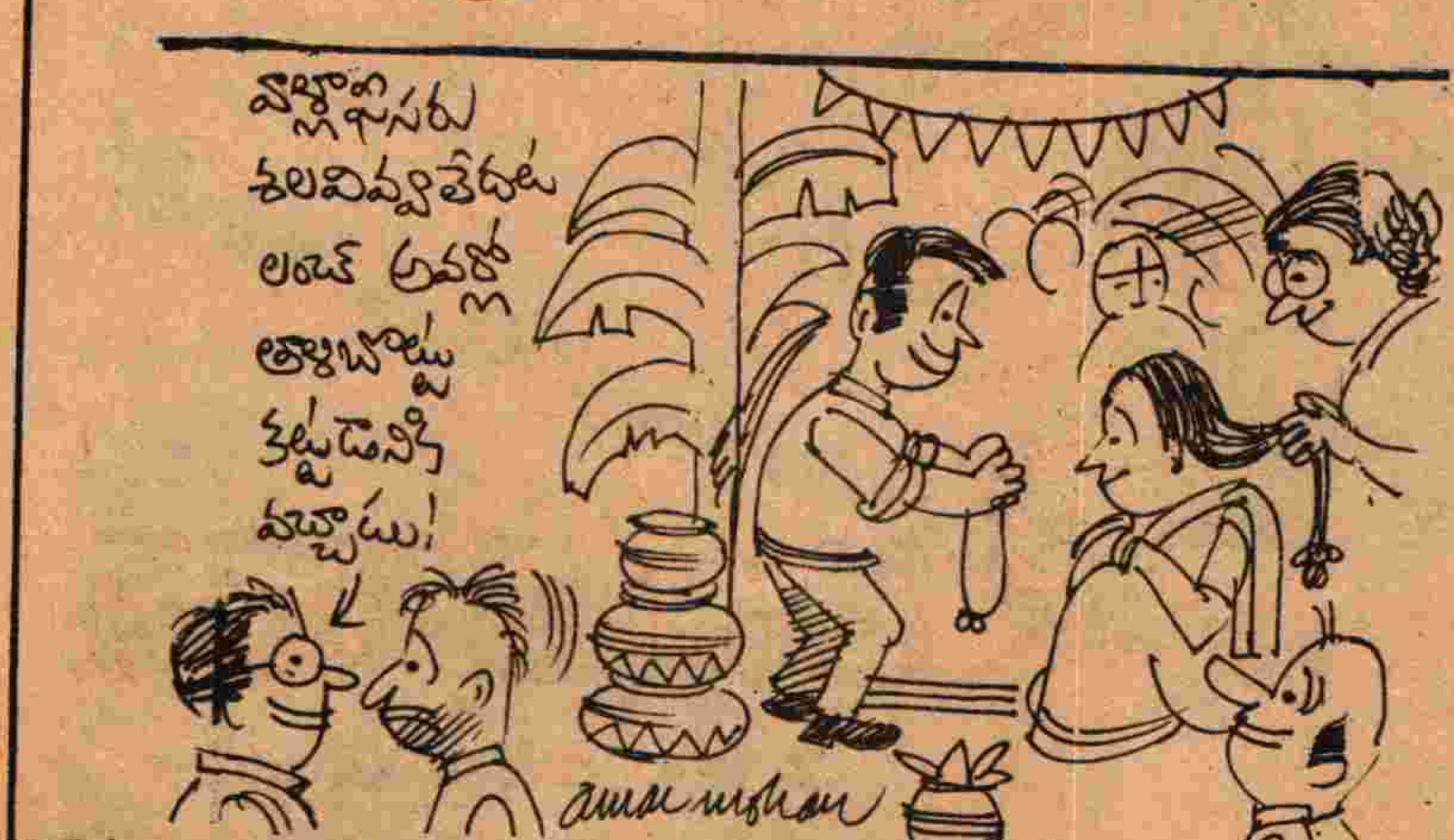

"ఒరేయ్! నీ కో విషయం చెప్పనా?" చదివే పేపర్ను మడిచి స్టూల్‌మీద పెడుతూ అన్నాను రాజుతో.

"చెప్పు, బాబాయ్!" అన్నాడు కుతూహలంగా.

"ఒకరి విషయం ఎందు గ్గాని, నా విషయమే చెప్తాను. ఒరేయ్! నీ అంత వయస్సులో ఉన్నప్పుడు—నువ్వు నమ్ముతావో, లేదో గాని—నేను గాంధీజీని ఆదర్శంగా పెట్టుకొని, ఆయన అడుగుజాడల్లోనే నడిచాను" అని చెప్పుకుంటూ పోతున్నాను.

మధ్యలోనే అడ్డు వస్తూ, "దొరక్క దొరక్క ఆ పిలకోడే దొరికాడా?" అన్నాడు.

"ఏఁ?" అన్నాను అ[illegible]కాక.

"ఏముంది? అతన[illegible] పిరికివాడు కాపోతే అహింస...అహింస అం[illegible]డా! ఆ మాటే ఎత్తకు. అసలే మంట. అదీగాక ఎన్ని తప్పులు చేయలేదూ?" అన్నాడు వాడు.

"అహింసలో ఎంత పరమార్థముందో తెలుసా?" అన్నాను.

"బోడి అహింస ఎవడి గ్గావాలి? ఒక చెంప కొడితే మరో చెప్ప నిచ్చి కొట్టామనాలట. అది ఎంత అవమానమో తెలుసా?" అని ఎదురు ప్రశ్నించాడు.

"అవమానమంటే ఏమిటో కాస్త చెప్పరా?"

"అంటే... అంటే...?" అని ఆలోచించసాగాడు.

"అవమానం లేదు, ఆవగాయలేదు గాని... వాటిలో ఎంతో పరమార్థం ఉందిరా."

"అయితే, బాబాయ్! ని న్నెవరైనా నడి రోడ్డుపై కొట్టారనుకో. నువ్వేం చేస్తావో చెప్పు" అన్నాడు నవ్వుతూ.

"ఏం చేస్తానో అదీ నువ్వే చెప్పు" అన్నాను.

"ఆ! ఏం చేస్తావు? మహా అయితే ఇంటికి తిరిగొస్తావు. అంతేగా!" అన్నాడు వ్యంగ్యంగా.

"పిచ్చిరాజూ! అంతకంటే నీ కేం తెలుస్తుంది రా? ఇంకా నీది తెలిసీ తెలియని వయసు" అన్నాను నవ్వుతూ.

"అది సరే. ఆ తరవాత" అని ఆత్రత పడసాగాడు.

"ఆ! చెప్తా! విను. నీతిగా, నిజాయితీగా పరీక్షలు వ్రాశాను. తప్పాను. అంతా స న్నో విధంగా చూశారనుకో. అదంతా వేరే సంగతి. అలా మరోసారి కట్టి పాసయ్యాను. తరవాత తరవాత ఐ.ఎ.ఎస్. చదివి, ఇప్పుడు నీ ముందున్నాను" అని ముగించాను.

"అయితే, నీ లెక్కన పైకి రావాలంటావు. అంతేనా, బాబాయ్!"

"ఔన్రా."

"అది కలలో జరిగే పని."

"దేనికి?"

"ఈ లోకం తీరు అలాంటిది, బాబాయ్!"

"ఒరేయ్! గులాబిపువ్వు ముళ్ళ చెట్టులో ఉన్నంత మాత్రాన అది ముల్లుగా మారాలనుకుంటుందా? దాన్ని చూసి మోజు పడే ముల్లు రక్షణే తప్ప మరేం కాదు. అయినంతమాత్రాన గులాబికూడా ముళ్ళే ననుకుంటావా! చెప్పు?" అన్నాను.

"అనుకోను" అన్నాడు వాడు.

"అదేరా నా ఆశ" అన్నాను లోనికెళ్తూ.

*